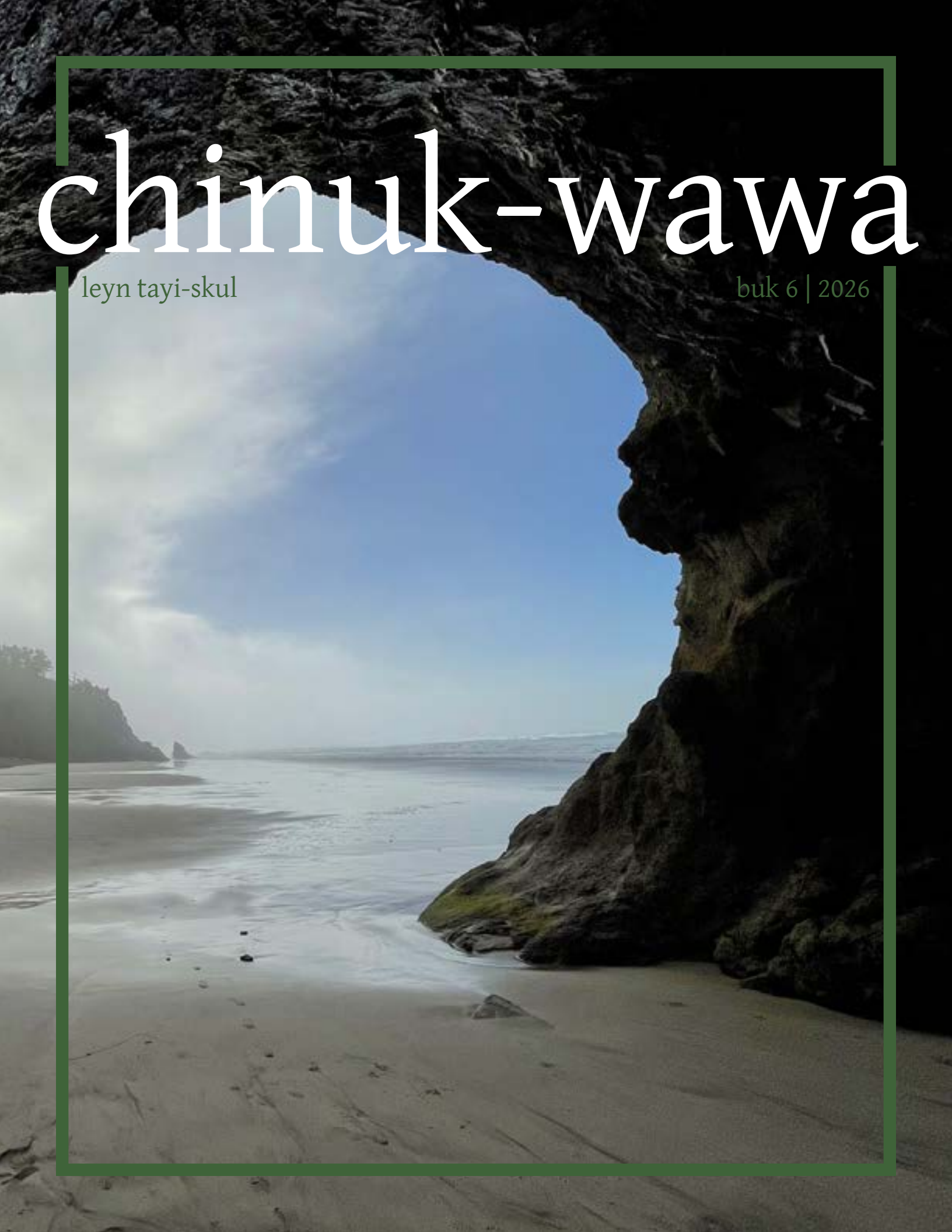

chinuk-wawa

leyn tayi-skul

buk 6 | 2026

chinuk-wawa tənəs-buk taxam

Henry Zenk pi Carisa Chang t̥aska munk-kəmtəks chinuk-skul 200, Beth Sheppard pi Diane Smith t̥aska munk-kəmtəks chinuk-skul 100. Rachel Kidd yaka munk-yeʔlan t̥aska.

Paul Arzt chakchak-siyaxus yaka. t harper yaka munk uk pʰikcha laxani uk buk.

hayu tilixam t̥aska munk-yeʔlan nsayka pus nsa chaku-kəmtəks chinuk-wawa.

ulman-tilixam t̥aska palach t̥aska wawa pus alta nsa nanich pi munk-qʷəlan. wəxt Tony Johnson, Zoey Holsclaw, Jeff Mercier, Jordan Mercier, Brian Krehbiel, Jedd Shrock pi Justine Flynn t̥aska chaku-nanich nsa skol pi wawa nsayka. wəxt hayu tilixam t̥aska munk-tʰsəm pi iskam wawa pus nsa chaku-kəmtəks, Henry Zenk, Tony Johnson, Bobby Mercier, Crystal Szczepanski, Jeff Mercier, Eric Bernando, Zoey Holsclaw, Jordan Mercier, pi Ali Holsclaw. shawash-iliʔi lalang munk-kəmtəks tilixam pi leyn-skul shawash-lalang tilixam-luʔluʔ t̥aska munk-t̥ush nsa skol. Rachel Kidd yaka chaku skol pus munk-yeʔlan. wəxt kʰanawi nsa tilixam, makwst tʰiyaʔwit pi lakit-tʰiyaʔwit, t̥aska munk-t̥ush nsa təmtəm. hayu masi kʰanawi-t̥aksta!

chaku-kəmtəks tilixam kʰapa CW203 t̥aska munk ukuk buk kʰapa chxi-wam-iliʔi 2025. Casey Beasley-Bennett, Bishop Foshee, Ashley Hunt, Sagegrace Mckenzie, Francis Meetze, Bea Olive, Jade Teran-Gallo, Paul Arzt, Alexis Contreras, Matthias Preston, t harper, Ryan Gilpin, pi Tayla Hanson t̥aska yaxal. yakwa nsa skol-pʰikcha:

pus aʔqi ma tiki kəmtəks manaqi-hayu kʰapa nsa chinuk-skul, ayaq ma nanich yakwa kʰapa kʰanawi-qʰa-qʷetʰ tʰwax-uyxat: lanecc.edu/chinukwawa

kʰanawi-ikta kʰapa buk

2	tənəs iləp-wawa
Henry Zenk pi Beth Sheppard
t̥aska munk-tʰsəm	11	amuti yaka yaʔim
Ashley Hunt yaka munk-tʰsəm	20	uk mawkst ats
Matthias Preston yaka munk-tʰsəm
pi pʰikcha
3	uk chinuk wawa tʰwax-
xumxum-hihi
Francis Meetze yaka munk-tʰsəm	12	uk chxi Ikanum Plaza
Paul Arzt yaka munk-tʰsəm pi
pʰikcha	25	shawash-lepʰul yaka chaku-
kəmtəks tanis
Bishop Foshee yaka munk-tʰsəm
4	tʰisqʰawqʰaw yaka munk-
upqwəna
Bishop Foshee yaka munk-tʰsəm	14	həm-lisayu puyu
Kim Johnson yaka munk-tʰsəm	26	iskam uskan-stik-skin
Alexis Contreras yaka munk-tʰsəm
6	chinuk-wawa hayash-tsəqw
iliʔi-pipa
t harper yaka munk-tʰsəm	15	suləmix puyu
Kim Johnson yaka munk-tʰsəm	27	anqati tilixam kʰapa grand
ronde: jeffers pi quenelles
Tayla Hanson yaka munk-tʰsəm
7	ma kəmtəks Minecraft?
Bea Olive yaka munk-tʰsəm	16	pus-ikta ma chaku-kəmtəks
chinuk wawa
chaku-kəmtəks tilixam t̥aska
munk-tʰsəm	28	yulʷwat hayu-letowa tipsu
Kim Johnson yaka munk-tʰsəm
8	ikta kʰalakwati-stik?
Ryan Gilpin yaka munk-tʰsəm pi
pʰikcha	18	qʰata chinuk wawa munk-
xluyma nayka
Paul Arzt yaka munk-tʰsəm	29	lakamas
Ashley Hunt yaka munk-tʰsəm
10	ixt-ixt təmtəm kʰapa tʰat Paul
Paul Arzt yaka munk-tʰsəm	19	pus-ikta hayu-xələl-xələl
kʰwichati ya kuri
Sagegrace McKenzie yaka munk-
tʰsəm		

Ashley Hunt yaka munk-pʰikcha

tənəs-iləp-wawa

kakwa *Henry (Chup Henli) Zenk* pi *Beth Sheppard* †aska munk-t’səm

Beth ya wawa:

wik-lili anqati, nsa munk-chxi ukuk chinuk skul 203. taʔlam shanti kʰanawi-ixt chinuk-wawa skul (kakwa uk 201, 202, 203), pi kakwa nsayka munk taʔlam chxi skul-pipa pus chaku-kəmtəks-tilixam. pus-ikta nsayka munk kakwa? wel, nsayka təmtəm †ush pus kəmtəks ulman-tilixam, qʰata †aska miʔayt pi ikta †aska wawa. ulman-tilixam nawitka †aska kəmtəks wawa chinuk-wawa. †aska palach †as wawa pus aʔqi tilixam (kakwa nsayka) †aska kəmtəks ukuk lalang. dret nsayka kimtəks ulman-tilixam. *Victoria (Victoire) Howard, John B. (Mose) Hudson, Clara Riggs, Wilson Bobb, Eula Petite, Elmer Tom, Esther LaBonte*, pi *Jackie Whisler* †aska yaʒal. dret hayash tilixam †aska. nsayka wawa hayu masi kʰapa †aska.

chinuk-skul tilixam, makwsti nsayka wawa kʰanawi shanti. so, pus chinuk-skul 203 makwsti nsayka wawa kʰapa kʰanawi-ixt ulman-tilixam. ixt san nsayka chaku-kəmtəks qʰata anqati ukuk ulman tilixam yaka miʔayt. alta nsayka wawa-wawa. ikta ukuk tilixam yaka munk? qʰata kakwa nsayka? qʰata †luyma? qʰata †ush pus kimtəks ukuk tilixam? alta pus wəxt nsa chaku kʰanumakwst, alta nsayka nanich ukuk tilixam yaka wawa. alaxti yaka palach yaʔim pus munk sitkum-k’was nsayka, alaxti ya wawa ikta anqati yaka pi ya tilixam †aska munk. kwansəm hayu pus chaku-kəmtəks kʰapa ulman-tilixam †aska wawa.

Henli ya wawa:

kakwa Beth ya wawa, tənəs-anqati nsa munk-chxi kʰanawi uk nsa chinuk-skul 203 skul-pipa, kakwa pus munk-kəmtəks qʰata anqati miʔayt shawash-iliʔi ulman-tilixam. pi nayka, chxi-alta na munk-kʰəpit †un yaʔim-pipa kʰapa-uk na munk-nanich manaqi hayu kʰapa †un uk ulman-tilixam, *Victoire Howard, Esther LaBonte*, pi *Clara Riggs*. wel, ixt ikta uk munk tənəs ana-təmtəm nayka: hayu-hayu shawash-iliʔi ulman-tilixam †as yaʒal miʔayt kʰapa ixt hayash kʰatʰolik lames-buk, uk anqati miʔayt kʰapa *St. Michael’s* lames kʰapa “*Old Grand Ronde*” (qʰa anqati miʔayt *Grand Ronde Agency*; hilu uk *Agency* alta, bət kʰapá kʰa-miʔayt *St. Michael’s* lames). kʰapá kʰapa uk buk nsa nanich ikta-san kʰapa ikta mun-pi-kʰul uk ulman-tilixam †as iskam pʰliye-wash, †as chaku-malyi, †as chaku-hilu. wel, dret pus wawa skukum kʰatʰolik †aska uk ulman-tilixam? wel, nayka na təmtəm, tənəs q’əl pus kəmtəks qʰata-nim kʰatʰolik †aska uk manaqi ul, kakwa uk ulman-tilixam *Victoire. Victoire* hayu ya munk-kəmtəks nsayka qʰata anqati tilixam kəmtəks-t’əmanəwas kʰapa shawash-iliʔi. pus chxi-tilixam yaʒka ya †atwa kʰapa hayu t’əmanəwas-tanis. pi nawitka ya kimtəks (pi k’was) shawash t’əmanəwas-takta tilixam. ya munk kakwa, qʰeχchi ya iskam pʰliye-wash pi kʰatʰolik pʰliye-yaʒal (“*Cecilia*” ukuk) pi chaku-malyi kʰapa *St. Michael’s* lames. wel, qʰata-nim kʰatʰolik yaʒka uk ulman-tilixam *Victoire*? q’əl pus kəmtəks alta, wikna?

uk chinuk wawa t’wax-χumχum-hihi

Francis Meetze yaka munk-t’səm

†axayam! francis nayka yaʒal. munk-t’səm tilixam nayka. kwansəm nayka dret tiki chaku-kəmtəks qʰata nsayka shawash-tilixam iliʔi-tilixam †aska miʔayt. nayka †atwa kʰapa chachalu hayu tʰaym pi chaku-kəmtəks hayu dret †ush tilixam. dret nayka kimtəks uk tilixam †aska wawa pi munk-kəmtəks nayka.

David Harrelson yaka wawa nayka †ush na †atwa kʰapa chinuk tənəs-skul kʰapa *leyn cc*. dret hihi nayka pus chaku-kəmtəks chinuk wawa. kwansəm nayka tiki chaku-kəmtəks chxi-ikta. hayu mayka chaku-kəmtəks pus ma chaku-kəmtəks uk tilixam †aska lalang.

pus †un kʰul, nayka munk-t’səm uk buk uk miʔayt kʰapa shawash-iliʔi. pus nayka †atwa kʰapa *leyn cc*, alta na t’uʔan uk †luyma təmtəm. ikta chaku pus nayka munk uk t’wax-χumχum-hihi pus tilixam †as hihi kʰapa †as t’wax-χumχum kʰapa chinuk wawa.

alta nayka munk-†luyma nayka buk kʰapa uk *interactive fiction* hihi tilixam ayaq †aska hihi kʰapa t’wax-uyxat. tilixam ayaq †aska chaku-kəmtəks chinuk wawa. ayaq †aska iskam mawich, iskam samən, munk upqwəna, pi chaku-kəmtəks hayu ikta kʰapa chinuk wawa.

kʰapa uk *interactive fiction* hihi, tilixam †as chaku-kəmtəks kʰapa hihi. iləp, tilixam †as †atwa kʰapa uk tʰawn. kʰanawi ixt san, †as †atwa kʰapa skul haws pus nanich uk chxi ikta. †as †atwa kʰapa uk anqati-ikta haws pus chaku-kəmtəks qʰata pus iskam ikta kʰapa stik iliʔi. †as munk ikta pus makuk kʰapa uk makuk-haws. kʰanawi kʰapa chinuk wawa! nixwa msayka tʰəqsin uk url pus hihi ukuk hihi pi chaku-kəmtəks chinuk wawa! nanich kʰapa <https://skul.odysseyalive.com/>

t’isq^hawq^haw yaka munk-upqwəna

Bishop Foshee yaka munk-t’səm

t’isq^hawq^haw yaka miṭayt. yaka kəmtəks tipsu. pi yaka tiki x̣uq^hən tipsu pus munk-upqwəna.

alta pus chxi-wam-iliʔi chaku, t’isq^hawq^haw k^hanawi-q^ha yaka ʔatwa. k^hapa-ukuk yaka nanich-nanich pus ʔush upqwəna tipsu.

lili yaka ʔatwa-ʔatwa. alta ixt-san t’isq^hawq^haw yaka ʔatwa wawa k^halakwati-stik. alta t’isq^hawq^haw yaka chxi-kəmtəks k^halakwati-stik yaka kikwəli-stik-skin ʔush pus munk-upqwəna.

alta t’isq^hawq^haw yaka wawa k^halakwati-stik, “nayka shiksh, na tiki iskam makwst-lima-hayu k^hapa mayka kikwəli-stik-skin. alta nayka munk-upqwəna.” uk k^halakwati-stik yaka wawa, “nawitka, bət k^həpit pus mayka palach uk upqwəna k^hapa ant’waʔ. k^həpit-ixt yaka.” t’isq^hawq^haw yaka nawitka-wawa. iləp pus ya ʔatwa saya, yaka palach k^halakwati-stik hayk^hwa pi k’aynuʔ.

alta t’isq^hawq^haw yaka ʔatwa wawa ina-stik. alta t’isq^hawq^haw yaka chxi-kəmtəks ina-stik ya stik-lima ʔush pus munk-upqwəna.

alta yaka wawa ina-stik, “nayka shiksh, na tiki iskam sitkum-hayu mayka stik-lima. alta nayka munk-upqwəna.”

uk ina-stik yaka wawa, “nawitka, bət k^həpit pus mayka palach uk upqwəna k^hapa k’anawi-stik. kwansəm k^hanawi-q^ha yaka k’anawi t’ʔux.” t’isq^hawq^haw yaka nawitka-wawa.

alta yaka ʔatwa wawa ʔiskwis. alta yaka chxi-kəmtəks ʔiskwis yaka tipsu ʔush pus munk-upqwəna.

alta t’isq^hawq^haw yaka wawa ʔiskwis, “nayka shiksh, na tiki iskam sitkum-hayu k^hapa mayka tipsu. alta na munk-upqwəna.”

uk ʔiskwis yaka wawa, “nawitka, bət k^həpit pus mayka munk-miṭayt uk upqwəna katsaq k^hapa na tipsu. pus upqwəna miṭayt k^hapa nayka alaxti kələkələ ʔas chaku.” t’isq^hawq^haw yaka nawitka-wawa.

alta yaka ʔatwa wawa upqwəna-skin tipsu. alta yaka chxi-kəmtəks upqwəna-skin tipsu yaka tipsu ʔush pus munk-upqwəna. kakwa yaka yaxal.

alta t’isq^hawq^haw yaka wawa upqwəna-skin tipsu, “nayka shiksh, na tiki iskam hayu mayka tipsu. alta nayka munk-upqwəna.”

uk upqwəna-skin tipsu ya wawa, “nawitka, bət k^həpit pus mayka munk-miṭayt uk upqwəna wik-saya k^hapa nayka. aʔqi na tipsu t’ʔux k^hapa ukuk.” t’isq^hawq^haw yaka nawitka-wawa.

alta yaka ʔatwa wawa taqwəla-stik. alta ya chxi-kəmtəks taqwəla-stik yaka stik-lima ʔush pus munk-upqwəna.

alta yaka wawa yaka, “na shiksh, na tiki iskam hayu mayka stik-lima. alta nayka munk-upqwəna.”

uk taqwəla-stik yaka wawa, “nawitka, bət k^həpit pus mayka mamuk hayash upqwəna. alaxti aʔqi hayash xələl-ikta chaku pus nanich ukuk. nayka tiki nanich ikta manaqi-hayash pi nayka.” t’isq^hawq^haw yaka nawitka-wawa.

alta pus yaka iskam-iskam k^hanawi ikta pus munk-upqwəna, t’isq^hawq^haw yaka ʔatwa-nanich k’ak’aʔ.

pus ya q’uʔ k^hapa k’ak’aʔ yaka haws, t’isq^hawq^haw yaka wawa yaka, “nayka tiki qwinəm kamusaq! aʔqi nayka munk-t’ʔip ukuk k^hapa ukuk upqwəna nayka mamuk.”

k’ak’aʔ ya k’ilapay-wawa, “nawitka nayka t’uʔan qwinəm kamusaq. q^hexchi x̣luyma ukuk kamusaq. pus nayka palach mayka ukuk kamusaq, alaxti uk kamusaq munk-x̣luyma ma upqwəna.”

t’isq^hawq^haw yaka hihi, “nayka ʔush kəmtəks munk-upqwəna! k^hanawi ikta ʔush!” alta k’ak’aʔ yaka palach yaka ukuk kamusaq.

alta t’isq^hawq^haw yaka mamuk qwinəm upqwəna. alta ya munk-t’ʔip ixt kamusaq k^hapa k^hanawi ixt ya upqwəna.

alta yaka ʔatwa-ʔatwa pus palach ukuk upqwəna k^hapa yaka shiksh yaka iskam-iskam.

aʔqi alta k^halakwati-stik yaka palach ant’waʔ ya upqwəna. aʔqi pus wəxt san, ant’waʔ ya upqwəna ya chaku-puypuy! puypuy yaka mək^hmək ant’waʔ ya tipsu-təmtəm pi kwansəm puypuy ya miṭayt wik-saya k^hapa ant’waʔ.

aʔqi ina-stik yaka palach k’anawi-stik ya upqwəna. aʔqi pus wəxt san k’anawi-stik ya upqwəna yaka chaku-k’awtin! k’awtin dret yaka tiki iskam-iskam k’anawi-stik yaka k’anawi pus mək^hmək. wəxt ya munk-ʔxwap pus munk-t’ʔip k’anawi k^hapa iliʔi.

alta ʔiskwis yaka upqwəna yaka chaku-t’ʔit’ʔi (əbə p^hil-lima-tipiʔ kələkələ)! alta hayu t’ʔit’ʔi ʔas miṭayt katsaq k^hapa yaxka tipsu.

alta upqwəna-skin tipsu yaka upqwəna yaka chaku-shayim! aʔqi shayim yaka mək^hmək upqwəna-skin tipsu yaka tipsu.

alta taqwəla-stik yaka hayash upqwəna yaka chaku-mawich! aʔqi mawich yaka mək^hmək yaka tipsu. wəxt manaqi-hayash xələl-ikta pi mawich chaku! ukuk nawitka hayash xələl-ikta ʔaska tiki mawich. ʔush k^hapa lapush yaka.

t’isq^hawq^haw wik yaka kəmtəks q^hata chaku ukuk upqwəna yaka mamuk. k^həltəs yaka kəmtəks pus yaka palach uk upqwəna k^hapa yaka shiksh, alta yaka shiksh wəxt ʔaska ʔas miṭayt shiksh.

alta k^həpit-kakwa uk yaʔim.

chinuk-wawa hayash-tsəqw iliʔi pipa

t harper pi *joseph pearson* yaka munk, *t harper* yaka munk-t’səm uk yaʔim

dret nayka tiki chaku-kəmtəks uk dret nim kʰapa nsayka imaʔ, lamitay, pi iliʔi, pi kakwa nayka tiki chaku-kəmtəks chinuk-wawa. kʰapa dret iliʔi-nim miʔayt uk iliʔi yaka anqati-təmtəm.

pus nsayka chaku-kəmtəks iliʔi-nim kʰapa shawash lalang, nsayka munk-kimtəks shawash tilixam pi qʰata ʔaska miʔayt pi munk-ʔush uk iliʔi anqati.

joseph pearson yaka munk-t’sem uk iliʔi-pipa kʰapa tsəqw-pʰeynt. t harper yaka iskam uk nim kʰapa yeʔlan kʰapa henli zenk pi carisa chang pi kʰapa leyn-skul pipa.

joseph yaka munk-kəmtəks tilixam stik-iliʔi pi anqati ikta-mamuk, kakwa qʰata pus munk-paya kʰapa t’ʔimin kalakwati-stik stik-skin.

t harper yaka chaku-kəmtəks tipsu-mamuk pi tipsu-lamatsin pi yaka munk-kʰəpit ʔun kʰul kʰapa leyn tayi-skul chinuk-wawa tənəs-skul.

alqi, nsayka tiki munk-hayash uk iliʔi kʰapa uk iliʔi-pipa, pi alaxti aʔqi nsayka munk-miʔayt xluyma shawash-lalang nim.

ma kəmtəks *Minecraft*? alta ma kəmtəks!

Bea Olive yaka munk-t’səm

mayka tiki t’wax-hihi? pus ma wawa wik, alaxti kʰa ma kəmtəks minecraft. alaxti ma tilixam-aw əbə ma ats dret ʔas tiki ukuk, əbə kʰəpit ma ʔush-kəmtəks uk nanich-yaʔim pi qʰənchi-hayu tilixam munk hiki kʰapa uk pus wik ma kəmtəks minecraft, nanich kʰapa təmtəm: hayu hayash stik-iliʔi, hayash tilay-iliʔi, hayash lamitay pi yuʔqat imaʔ, hayu-pʰeynt-t’səm t’ukti-iliʔi, tunus tʰawn pi ʔush-təmtəm tilixam, q’aləp, pulakʰli, iliʔi ʔxwap qʰa dret xluyma skukúm ʔas miʔayt, pi xluyma iliʔi qʰa miʔayt hayu paya-ston kakwa t’səqw pi hayash iʔwəli-tipsu kakwa stik. bət kʰanawi ukuk? kʰəpit kʰanawi lakit-ubut p’iʔiʔ-t’səm. pi ikta ma munk kʰapa uk hihi? ikta ma tiki. munk mitxwit haws, munk-miməlust skukúm, t’ʔap ul iliʔi-pipa pi ʔatwa kʰapa kikwəli-khapa-iliʔi hayu-dala-ikta-lakaset, huyhuy kʰapa tilixam, əbə chaku shiksh kʰapa hayuuuuu kʰamuksh. pus munk kakwa, ma iskam ikta ma tiki kʰapa uk iliʔi, ma munk “mine”, alta ma munk ikta ma tiki, ma “craft”.

bət pus wik ma munk hihi uk t’wax-hihi, alaxti wik ma kəmtəks qʰənchi-hayu lalang miʔayt kʰapa minecraft. “wəl,” na munk-q’wəlan mayka wawa, “qʰənchi-hayu miʔayt?” ixt tak’umunaq pi ʔun taʔlam pi k’wayts lalang, pi qʰəxchi taʔlam pi ʔun kʰapa uk lalang ʔas hihi-lalang, wəxt shawash lalang ʔas miʔayt, bət wik hayu. kʰapa bastən-iliʔi, kʰəpit miʔayt kʰanakʰa-wawa, bət wəxt miʔayt shawash lalang kʰapa spanyol-iliʔi: nahuatʔ-wawa, bats’i k’op-wawa, pi ngiwa-wawa.

bət wik miʔayt chinuk-wawa, kakwa pus-ikta na wawa kʰapa uk t’wax-hihi? qʰənchi nsa nanich nsa tənəs-skʰul, nsayka ayaq nsa nanich carisa ya nanich-laplash, pi saxali kʰapa ya kʰanawi-qʰa-q’wəʔt t’wax-uyxat pipa miʔayt ixt buk-leruban: “minecraft dome” uk yaxal. kʰimt’a ixt tənəs-skʰul na pus-ikta wawa yaka “ikta ukuk?” pi ya wawa kʰapa ya shiksh yaxka minecraft iliʔi, qʰa yaka munk-miʔayt snu-kʰapa-k’ilxchu-lapal, kakwa ya munk miʔayt hayu hilu-uput-t’səm kʰapa minecraft, pi qʰiwa kʰəpit lakit-uput-t’səm kʰanawi ikta, ya tiki nanich kʰapa uk pipa. alta nsa wawa kʰapa minecraft kʰapa xluyma lalang, pi carisa wawa kʰapa nayka “wəl, pus na tiki project...”. ʔun kʰul anqati, carisa ya munk huyhuy-wawa minecraft qʰənchi mojang ʔas munk miʔayt pʰil-chikʰəmin kʰapa uk hihi (dret pʰil chikʰəmin, wik gul). bət kwansəm mojang ʔas munk miʔayt chxi ikta kʰapa uk hihi, bət munk-kəmtəks tilixam carisa, pi wik ya t’uʔan tʰaym pus munk kʰəpit uk huyhuy-wawa qʰənchi ʔas munk kakwa. bət kʰəltəs chaku-kəmtəks tilixam nayka, kakwa na xilaməʔ pus munk kʰəpit uk huyhuy-wawa. wik kʰəpit nayka, pi kʰa na munk-huyhuy, kʰa ʔas munk miʔayt chxi ikta (na təmtəm qʰənchi nsa kʰəpit nsa tənəs-buk, aʔqi ʔas munk miʔayt həm-ston pi t’səqw-chikʰəmin-pʰil-ston).

bət pus-ikta ma munk kakwa? ʔaksta tiki minecraft kʰapa chinuk-wawa əbə ikta shawash-wawa? nayka təmtəm dret ʔush pus tilixam ʔaska t’uʔan ikta kʰapa ʔaska iləp-lalang. pus wik ma wawa əbə nanich əbə munk-q’wəlan kʰapa uk lalang, alaxti ma ʔuk-hol ma kəmtəks. kakwa wəxt qʰənchi ma chaku-kəmtəks chxi lalang. na tiki hihi t’wax-xumxum-hihi kʰapa uk lalang na chaku-kəmtəks, əbə nanich nanich-yaʔim əbə nanich buk kʰapa uk lalang wəxt. ixt-pi-ixt, wik q’əl pus munk-kakwa, hayu ikta mayka ayaq ma nanich kʰapa spanyol-wawa, bət ixt-pi-ixt, dret q’əl pus munk kakwa, kakwa pus chinuk-wawa. pus wik miʔayt uk ma tiki, ʔush mayka tiki munk kakwa. wik kʰəpit pus mayka, bət wəxt pus kʰanawi tilixam uk wik ʔas kəmtəks ʔas tiki wəxt, wik ayaq ʔas munk kakwa, əbə ʔaska uk chaku kʰimt’a. aʔqi xluyma ʔas nanich pus ikta kʰapa ʔas lalang, pi pus wik nsa munk kʰapa uk lalang, wik aʔqi ʔas t’ʔap kʰapa uk lalang.

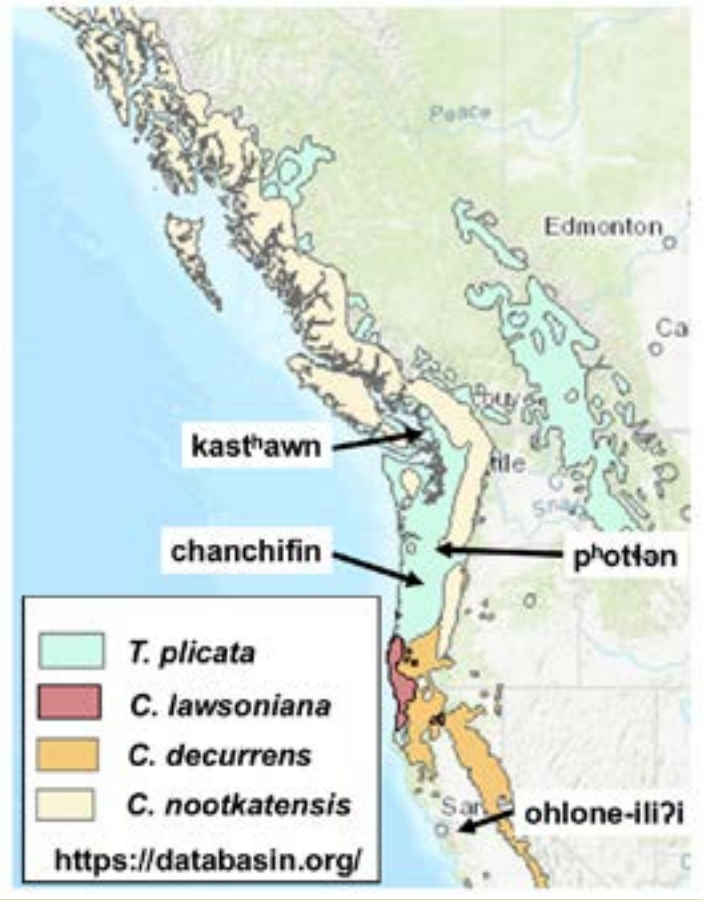

ikta kʰalakwati-stik?

Ryan Gilpin yaka munk-t’səm uk yaʔim pi pʰikcha

kʰapa chinuk-iliʔi, ant’wał-ɣiləməł-tilixam nsayka chaku-kəmtəks lakit ɣluyma kʰalakwati-stik. pus ant’wał-ɣiləməł-tilixam, hayash ukuk tayi-skul-nim. kʰanawi ɣluyma ant’wał yaka t’uʔan ixt nim. kʰapa bastən-wawa, tilixam ɭaska wawa hayu ɣluyma nim pus ixt ant’wał əbə ixt nim pus ɣluyma ant’wał.

tayi-skul-nim	bastən-nim	qʰa kʰapa chinuk-iliʔi?
Callitropsis nootkatensis	Alaska yellow cedar	pʰasayuks-iwa
Calocedrus decurrens	incense cedar	spanol-iwa - matɣweli
Chamaecyparis lawsoniana	Port Orford cedar	spanol-iwa - salt-tseqw
Thuja plicata	western red cedar	kʰanawi-qʰa

ɭaska ant’wał (*Cedrus deodara*) yaka t’uʔan yuɭqat tipsu pi hayash stik-ulali.

nsayka ant’wał (kʰalakwati stik) yaka t’uʔan tipsu kakwa ulq-skin pi tənəs stik-ulali.

wik nayka tiki ukuk bastən-nim “cedar”. nsayka lakit shawash-ant’wał wik nanich kakwa “cedar” kʰapa bastən-iliʔi. ɭaska ant’wał yaka t’uʔan yuɭqat-tipsu. nsayka ant’wał t’uʔan tipsu kaqwa ulq-skin. dret ɣluyma ukuk ant’wał! bət ɣluyma ant’wał yaka nanich manaqi kakwa nsayka kʰalakwati-stik.

tipsu

ɭush mayka kəmtəks qʰata nanich ukuk ɣluyma lakit kʰalakwati-stik. nayka nanich ukuk tipsu pi stik-ulali. drət hayash mayka nanich ixt kikwəli-saɣali-tipsu.

kʰapa potlən pi chanchifin nsayka t’uʔan manaqi *t. plicata* pi ukuk ɭun. ukuk kikwəli-saɣali-tipsu yaka nanich tk’up t’səm kakwa t’ukti-tipiʔ.

c. lawsoniana tipsu yaka nanich manaqi yak’isiɭ pi ukuk ɭun. ukuk kikwəli-saɣali-tipsu yaka nanich tk’up t’səm kakwa “x”.

c. decurrens tipsu yaka nanich kakwa wayn-uskan. ukuk kikwəli-saɣali-tipsu wik yaka nanich tk’up t’səm.

c. nootkatensis tipsu yaka nanich manaqi k’awk’awiq pi ukuk ɭun. ukuk kikwəli-saɣali-tipsu wik yaka nanich tk’up t’səm.

stik-ulali

pus ukuk lakit ɣluyma kʰalakwati-stik, ɭaska t’uʔan ɣluyma stik-ulali. stik-ulali wik kwansəm yaka miɭayt. bət pus mayka nanich stik-ulali, ɭush mayka nanich.

t. plicata stik-ulali yaka nanich manaqi yak’isiɭ pi ukuk ɭun.

c. lawsoniana stik-ulali nanich kakwa ixt tunus-stik-luʔluʔ

c. decurrens stik-ulali yaka nanich kakwa makwst-ikta-tatis

c. nootkatensis stik-ulali yaka nanich kakwa lakit-ikta-tatis.

alta, mayka kəmtəks ikta kʰalakwati-stik. anqati, alaɣti, shawash-tilixam ɭaska ɣluyma nim pus ukuk lakit ant’wał. bət alta, nayka təmtəm pus nsayka wawa “kʰalakwati-stik” pus kʰanawi lakit ukuk. kakwa kʰapa potlən pi chanchifin, nsayka kəmtəks pus ukuk nim nsayka wawa pus *Thuja plicata* – western red cedar. bət kʰapa ɣluyma iliʔi, t’ɭunas tilixam ɭaska wawa “kʰalakwati-stik” pus ɣluyma ant’wał. ikta mayka təmtəm?

ixt-ixt təmtəm kʰapa tʰat Paul

Paul Arzt yaka munk-t’səm

nayka təmtəm, kakwa nayka mama pi papa, tʰunas kakwa mayka mama pi papa. nsayka mama pi papa wik ʎaska tiki nsa kəmtəks kʰanawi-ikta. ʎaska tiki nsayka kəmtəks ukuk iləp ʎush ikta. ʎas tiki nsa munk iləp ʎush. wel, ʎush ukuk. pus ma tiki, munk kakwa. bət ixt-ixt nsayka tiki kʰəpit-kakwa-hayu, wik manaqi. pus ma tiki ikta ayaq, wik-hayash-makuk, wik-q’əl, pi ʎush, ʎush ma ʎatwa nanich mayka tʰat.

nayka mayka tʰat. alta na munk-yeʎlan mayka pus mamuk məkʰmək. mayka tiki yeʎlan pus ma la-pʰey? may-ka tiki ʎluyma tʰat. mayka tiki munk-ʎush ma paya-tsiktsik? ma tiki ʎluyma tʰat. məkʰmək tʰat nayka. alta na munk-kəmtəks mayka pus munk-kʰuk ikta ʎush, uk wik-hayash-makuk, pi uk wik-q’əl pus mamuk. məkʰmək kakwa ukuk:

iliʎi-taqwəla-klis chapʰani ʎipʰayt-saplel [ramen]	
ikta pus iskam:	
ixt spun	2 uskan tsəqw
ixt t’anəm-uskan	1 əbə 2 spun iliʎi-taqwəla-klis
ixt skilit	wik ma tiki ukuk, bət ukuk munk manaqi-ʎush
ixt uskan pus ma məkʰmək	tilay paya-pʰepʰa kʰapa klis [<i>chili crunch</i>]
1 chapʰani ʎipayt-saplel	tilay saltsəqw-tipsu
ikta pus munk:	
iləp, munk-miʎayt uk tsəqw kʰapa skilit pi munk-lipʰlip.	
munk kʰanawi-kʰanumakwst uk iliʎi-taqwəla-klis kʰapa uk tsəqw.	
iskam uk ʎush-həm pulali kʰapa uk chapʰani ʎipayt-saplel pi wəxt munk kʰanawi-kʰanumakwst kʰapa uk tsəqw.	
munk-lakamin pi munk-lakamin.	
alta wik uk nanich ʎush, bət wik kʰəpit. iləp wik t’ukti ukuk. kakwa mayka pus tunus-tənas mayka, kwansəm ma hayu-kʰilay pi kʰilay pi munk-əṣ kʰapa mayka sik’aluks. bət kʰa na tiki mayka.	
munk-lakamin pi munk-lakamin pi pus ukuk lipʰlip munk-miʎayt uk ʎipayt-saplel kʰapa uk tsəqw.	
alta ukuk chaku ʎush-nanich. uk lasup chaku-kakwa tutush-tsəqw.	
pus uk ʎipayt-saplel wik-q’əl munk-miʎayt kʰanawi-ikta kʰapa uk uskan.	

kwansəm na məkʰmək ukuk kʰapa tilay paya-pʰepʰa əbə tilay saltsəqw-tipsu. ʎush ma munk kakwa ma tʰat paul, wikna?

wiiiiiiiiik! kwansəm hayu tilixam ʎaska wawa “ʎush ma munk kakwa nayka!” kʰapa *youtube* əbə *instagram* əbə *tiktok*. kʰanawi-ʎaksta ʎas tiki wawa ikta ʎaska munk.

nayka tiki kakwa nayka tiki. ʎush ma məkʰmək qʰata mayka tiki.

amuti yaka yaʎim

Ashley Hunt yaka munk-t’səm, Sagegrace McKenzie yaka munk-pʰikcha

alta nayka yaʎim kʰapa tunus lilu. amuti tunus lilu yaka yaṣal. amuti yaka chaku-tilixam kʰapa klamath river iliʎi. amuti yaka miʎayt hayash tilixam. amuti yaka papa tayi lilu yaka pi dret skukum yaka. amuti yaka mama skukum-təmtəm yaka pi tsix-təmtəm yaka. amuti yaka miʎayt lakit aw pi ixt ats. yaka tilixam ʎaska miʎayt kʰapa t’ukti stik-iliʎi wik-saya kʰapa lamitay pi imaʎ. anqati yaka tilixam ʎaska miʎayt saya kʰapa bastən-tilixam.

alta bastən-tilixam ʎaska miʎayt ixt-ixt kʰapa lilu-tilixam. anqati lilu-tilixam dret ʎush ʎaska. alta lilu-tilixam wik ʎush ʎaska. amuti pi lilu-tilixam ʎaska chaku k’was. bastən-tilixam ʎaska iskam-iskam kʰanawi-iliʎi. bastən-tilixam ʎaska iskam-iskam kʰanawi uk məkʰmək lilu-tilixam ʎas tiki. lilu-tilixam ʎaska dret tiki məkʰmək pi iliʎi. amuti k’was yaka bət skukum-təmtəm yaka.

amuti yaka ʎatwa saya pus wawa tayi bastən-man. amuti yaka skukum wawa. amuti yaka wawa kʰapa bastən-man: “lilu-tilixam ʎaska tiki məkʰmək pi iliʎi əbə aʎqi kʰanawi nsayka nsa chaku-miməlust. pus-itka bastən-tilixam ʎaska iskam-iskam kʰanawi-ikta?”

tayi bastən-man yaka wawa: “wik nsayka kəmtəks nsa iskam t’uṣəlqa-hayu məkʰmək pi iliʎi. uk-san nsa munk-ʎush uk iliʎi pus lilu-tilixam.”

amuti yaka wawa: “hayash ʎush, alta lilu-tilixam ʎaska ʎush miʎayt”. amuti yaka chaku-k’ilapay kʰapa yaka lilu-tilixam. amuti yaka munk-ʎush-mamuk. alta wəxt lilu-tilixam ʎaska t’uʔan məkmək pi iliʎi. alta wəxt amuti pi yaka lilu-tilixam ʎaska lush-miʎayt.

uk chxi *Ikanum Plaza*

Paul Arzt yaka munk-t’səm pi p^hikcha.

ukuk gresham t^hawn-tayi ya wawa “ee-kHan-um, na təmtəm.” “ikta q^hata na chaku-kəmtəks pus wawa ukuk.” uk x̣luyma man ya munk-pus wawa kakwa, “eh-khan-um,” ya wawa. ukuk man t̄aska mixtwit t̄axani uk chxi buk-haws k^hapa gresham pi wik-lili aṭqi t̄aska wawa k^hapa hayu tilixam t̄as hayu-luʔluʔ k^hapa uk t’ukti, chxi t̄axani-iliʔil ixt-ixt uk buk-haws. uk buk-haws-tilixam t̄as munk-nim ukuk “*ikanum plaza*.” wik t̄aska tiki munk-q^hata uk nim.

hayu chxi buk-haws chaku-saxali k^hapa p^hotṭən alta. k^hapa 2020 nsayka munk-yaxan pus munk-t̄ush k^hanawi buk-haws yakwa. uk chxi buk-haws, t̄aska munk-nim ukuk “east county,” pi iləp hayash chxi buk-haws. ukuk t’uʔan 200,000 buk, tənəs-t̄ush-iliʔi k^hapa saxali-laplash, tənəs-haws pus hayu-munk shati-leruban əbə podcast, nanich-yaʔim tənəs-haws. t̄axani uk buk-haws t̄aska munk ikanum t̄ush-iliʔi [plaza] pus palach tilixam iliʔi pus hayu-luʔluʔ pi pus kimtəks uk shawash-tilixam yakwa.

uk san, qwinəm mun pi taṭlam pi taṭam san, nsayka luʔluʔ k^hanumakwst pus hayu-nanich tayi tilixam t̄as wawa pi munk-x̣alaqṭ ikanum plaza. nsayka mitxwit rawnd k’uyk’uy-t’səm k^hapa katsaq ikanum plaza. uk k’uyk’uy-t’səm kimtəks k^hanawi shawash-tilixam t̄aksta t̄as miṭayt yakwa. kwənət t̄as sic’hum k^hapa ixt imaṭ k^hapa uk ubut, pi hayu lip^hyi-t’səm, kakwa itsxut pi mulak k^hapa uk k’uyk’uy. uk gresham t^hawn-tayi, travis stovall ya yaṭal, iləp ya wawa.

ya munk-kəmtəks nara nw, pi sandebean allman, ixt tayi-tilixam k^hapa nara nw, ya munk-yeʔlan pus hayu-munk ikanum plaza pi hayu-munk-nim ukuk. aṭqi-pus stovall ya k^həpit, allman ya wawa. ya munk-kəmtəks ikta t̄ush nsa munk-t̄ush-təmtəm ukuk t̄ush-iliʔi pi alta hayu tilixam t̄aska munk kakwa.

aṭqi k^hanawi-t̄aksta t̄as wawa, alta allman ya munk-kəmtəks nayka pus ikta ya tiki uk nim “ikanum.” iləp ukuk buk-haws, pi iləp uk t^hawn chaku-saxali yakwa, ukuk tilixam t̄aksta t̄as t̄atwa k^hapa uk iliʔi, t̄aska kəmtəks pi wawa chinuk wawa. allman ya tiki chinuk wawa nim pus kimtəks uk tilixam. pi ya tiki “ikanum,” q^hiwa k^hapa uk buk-haws hayu ul yaʔim miṭayt, ya wawa. kakwa ya təmtəm uk tənəs-wawa, “ikanum,” munk-k’aw uk buk-haws pi uk t̄ush-iliʔi.

alta ayaq ma t’ṭap hayu chxi tənəs-t̄ush iliʔi pi hayash haws tilixam t̄as munk-nim k^hapa chinuk wawa tənəs-wawa. nsa t’uʔan “k^hanumakwst” tənəs-t̄ush-iliʔi pi “chakchak-makwst-luʔluʔ-tsiktsik-uyxat.” pi wəxt ayaq ma nanich chinuk wawa k^hapa hayash haws yakwa kakwa “mamook tokatee” pi “hayu tilixam.” kakwa alta pi kakwa kwansəm, chinuk wawa miṭayt k^hanawi-q^ha.

həm-lisayu puyu (toum)

Kim Johnson yaka munk-t'səm

ikta pus iskam

- ixt latet həm-lisayu (taɫlam pi makwst *cloves*)
- ixt t^{hi} spun kosher/shat solt əbə ½ t^{hi} spun latam solt
- ixt pi ¾ uskan wəyn-stik tipsu-təmtəm klis əbə san-tatis klis
- ixt t'ɬiɬ-lipom
- tsəqw k^hanumakwst k^hapa ays

ikta pus munk

1. munk ɬaq-skin həm-lisayu.
2. munk-miɬayt ukuk k^hapa lemula pus munk-ɬq'up- ɬq'up mək^hmək.
3. munk-miɬayt solt k^hapa uk lemula.
4. munk uk lemula qwinəm t^haym aɬqi-pus k^hanawi-k^hanumakwst ukuk.
5. alta munk-ɬq'up uk t'ɬiɬ-lipom pi munk-ɬk'up uk lipom tsəqw k^hapa uk lemula.
6. munk uk lemula qwinəm t^haym.
7. alta ɬawa wəx k^hwata uskan klis k^hapa lemula. hayu munk lemula.
8. alta munk-miɬayt ixt t^{hi} spun ays-tsəqw k^hapa lemula. k^ha munk lemula.
9. wəxt pi wəxt munk-miɬayt k^hwata uskan klis pi ixt t^{hi} spun ays-tsəqw k^hapa hayu lemula.
10. munk kakwa pus taɫlam t^{hi}kt^hik aɬqi-pus həm-lisayu puyu nanich p^haɬ-win pi tk'up.
11. mək^hmək k^hapa pita-saplel əbə iɬwəl əbə samən əbə tipsu mək^hmək.

suləmix puyu

Kim Johnson yaka munk-t'səm

ikta pus iskam

- ixt lisak suləmix, taɫlam pi makwst *ounces*
- ixt pi ¾ uskan lipum tsəqw
- ¾ uskan ant^{hi}yeɬ-molasis
- makwst *cinnamon* stik, munk-ɬuk k^hapa sitkum
- ixt latam-spun samən-ulali lipom skin
- taɬam kluv
- ixt lu?lu?-tseqw tipsu
- tunus solt

ikta pus munk

1. munk k^hanawi-k^hanumakwst k^hanawi ikta k^hapa hayash skilit.
2. munk-lip^hlip ukuk k^hapa sitkum-wam paya.
3. alta tunus munk-lip^hlip aɬqi-pus suləmix munk-ɬk'up pi puyu chaku p'ɬiɬ, pus t'ɬunas taɫlam-pi-qwinəm əbə ɬun-taɫlam t^{hi}kt^hik.
4. ixt-pi-ixt munk-lakamin ukuk.
5. alta munk-ɬaq *cinnamon* stik pi kluv pi lu?lu?-tsəqw tipsu.
6. munk-miɬayt k^hapa k^hul-lakaset aɬqi-pus k^hul ukuk.

PUS-IKTA MAYKA CHAKU-KƏMTƏKS CHINUK-WAWA?

CHINUK-SKUL IXT PI MAKWST ŁASKA K'ILAPAY-WAWA.

NA CHAKU-KƏMTƏKS CHINUK-WAWA Q^HIWA
NA CHAKU K^HAPA P^HOTŁƏN BƏT ANQATI WIK
NA KƏMTƏKS IXT LALANG PUS YAKWA. IXT SAN NA
KƏMTƏKS, "Q^HATA NA KƏMTƏKS ƏBƏ KIMTƏKS UK ILI^{PI}
PI UKUK TILIXAM ŁASKA CHAKU YAKWA PUS WIK NA
KƏMTƏKS K^HƏPIT IXT TƏNƏS-WAWA CHAKU YAKWA?" PI
ALTA NA TIKI MUNK-YE^{PL}AN CHINUK-WAWA MIŁAYT
YAKWA KWANSƏM. - PAUL ARZT

NA TIKI PUS NAYKA
CHAKU-KƏMTƏKS ŁUSH UK
TILIXAM WIK-SAYA NAYKA.
- FRANCIS

NA CHAKU-KƏMTƏKS CHINUK-
WAWA PUS CHAKU-KƏMTƏKS K^HAPA UK
SHAWASH-TILIXAM K^HAPA UK ILI^{PI} NAYKA
MIŁAYT. PUS NA CHAKU-KƏMTƏKS IXT LALANG
K^HAPA UK ILI^{PI} K^HAPA NA MIŁAYT. PUS NA WAWA
K^HAPA KƏLƏKƏLƏ, ANT^{WA}Ł, PI XƏLƏL-IKTA
K^HAPA IXT LALANG K^HAPA UK ILI^{PI}.
- T HARPER

NAYKA CHAKU-KƏMTƏKS
CHINUK WAWA PUS NAYKA TIKI
CHAKU-KƏMTƏKS CHXI WAWA. PI BETH PI
SKUL-SHIKSH, DRET SHIKSH-TƏMTƏM ŁASKA.
DRET NAYKA TIKI NSAYKA WAWA PI CHAKU-
KƏMTƏKS CHIKUK K^HAPA SKUL-K^HUL.
- SAIRA

NAYKA CHAKU-KƏMTƏKS
CHINUK-WAWA Q^HIWA
KWANSƏM NA TIKI CHAKU-KƏMTƏKS
XLUYMA LALANG. PI NA TIKI WAWA
UK-ILI^{PI} PI SHAWASH-TILIXAM ŁASKA
LALANG. UKUK ILI^{PI} NAYKA HOM.
BISHOP F

NA CHAKU-KƏMTƏKS CHINUK
WAWA Q^HIWA NAYKA TIKI CHAKU-
KƏMTƏKS UK LALANG K^HAPA YAKWA. PUS
NA MANAQI-KƏMTƏKS UK ILI^{PI} PI UK
TILIXAM
- ANGELA

ŁUSH-TƏMTƏM NAYKA PUS
KƏMTƏKS MANAQI HAYU WAWA K^HAPA
UKUK ILI^{PI} PI UKUK TILIXAM K^HAPA UKUK
ILI^{PI}. HAYU MASI K^HAPA MUNK-KƏMTƏKS
TILIXAM
- NATHANIEL NORDIN-TUININGA

NAYKA TIKI KƏMTƏKS CHINUK
WAWA PUS MUNK-KIMTƏKS NAYKA
ANQATI-TILIXAM. NAYKA TIKI KƏMTƏKS
CHINUK WAWA PUS NAYKA MUNK-KƏMTƏKS NAYKA
TƏNƏS. NAYKA TIKI KƏMTƏKS CHINUK WAWA
PUS NAYKA MUNK-KƏMTƏKS NAYKA SHAWASH
TILIXAM. ASHLEY H

WEL, ILƏP NAYKA TIKI CHAKU-
KƏMTƏKS CHINUK WAWA Q^HIWA
WIK-Q^HƏNCHI ANQATI NA KƏMTƏKS
UKUK. ALTA NAYKA MUNK-K'ILAPAY K^HAPA
UK TƏNƏS-SKUL PUS KƏMTƏKS HAYU
ŁUSH-SHIKSH.
- SAGEGRACE KCKENZIE

DRET NAYKA TIKI CHAKU-
KƏMTƏKS CHINUK-WAWA PUS
KIMTƏKS NAYKA SHAWASH CHAKU-
KƏMTƏKS TILIXAM.
- WENDY ROSE AARON

q^hata chinuk-wawa munk x̌luyma nayka

Paul Arzt yaka munk-t’səm

wik-anqati nayka pi nayka shiksh nsa ʔatwa k^hapa “camassia” tənəs-ʔush-iliʔi. wik-saya k^hapa uk anqati shawash-t^hawn “walamt” ukuk. alta nsa munk uk nim pus ixt uk hayash imaʔ yakwa. “willamette,” q^hata nsayka munk-t’səm ukuk alta. “camassia,” uk tayi-skul-nim pus lakamas, pi tilixam ʔas munk-nim ukuk tənəs-ʔush-iliʔi kakwa, q^hiwas hayu lakamas chaku-hayash yawa. pus nsa q’uʔ, hayu-hayu lakamas tatis hayu-ʔax pi dret t’ukti ukuk. kakwa k^hak’utʔi ukuk, kakwa hayu tilixam ʔaska wawa kakwa ukuk iliʔi munk-nanich, iləp-pus bastən tilixam nsayka chaku. hayash k’anawi-stik miʔayt rawnd uk lakamas “k^hak’utʔi.”

nayka shiksh ʔaska wawa, pus ikta munk-k’was ʔaska. kakwa ikta mashachi uk munk-q’əl pus hayu-t’ʔap mək^hmək, əbə lamatsin. kakwa səx̌-iliʔi, əbə hayash-saliks k^hapa uk uyxat, alta ikta pus ʔas mamuk? pus ʔaska wawa kakwa, nayka nanich k^hanawi-ikta yawa pi na təmtəm, “nayka miʔayt k^hapa mək^hmək-makuk-haws, alta.” mək^hmək miʔayt k^hanawi-q^ha. k^hanawi ixt lakamas tatis ʔas munk-nanich q^ha pus t’ʔap ʔaska lalasin. wik-lili ixt k’anawi-stik ʔas munk-t’ʔux̌ ʔaska k’anawi-taqwəla. ixt puypuy ya kuri k^haimt’a ixt stun. puypuy ukuk? əbə k’wichati ukuk? t’ux̌əlq’a-ayaq pus na nanich ikta ukuk, bət mək^hmək-ikta ukuk, nawitka. pus na shiksh ʔaska chaku-k’was, k^həpit alim-təmtəm nayka. nsayka kəmtəks t’ʔap ikta uk nsa tiki k^hapa ukuk ʔush-iliʔi. pi pus na kəmtəks kakwa, ukuk munk-alim nayka.

iləp ukuk tənəs-skul, kwansəm na t’sulu pus na ʔatwa inatay burnside uyxat. yawa ukuk imaʔ munk-x̌luyma q^ha ya ʔatwa pi na k^həpit-kəmtəks q^ha na miʔayt. “alta mlk uyxat saayaaa k^hapa uk imaʔ ukuk,” na təmtəm. “uk imaʔ 20 uyxat-lak^hlwa saya alta, xawqaʔ kakwa!” anqati k^həpit na nanich uk uyxat. alta nayka kəmtəks nanich uk tənəs-lamitay kikwəli na lip^hyi pi na təmtəm, “tat’ʔi, uk imaʔ tiki ʔatwa rawnd uk lamitay.”

pus na munk-t’səm ukuk alta, tunus na təmtəm k^hapa ukuk. “dret ʔush, paul, alta wik ma t’sulu pus ma ʔatwa k^hapa uk win-ship haws. nsayka k^həpit nsa munk google pus ukuk.” alaxti ʔush na wawa, iləp na chaku-kəmtəks chinuk wawa, k^həltəs na nanich uk uyxat pi uk hayash t^hawn, wik na kəmtəks uk iliʔi uk miʔayt kikwəli k^hapa k^hanawi-ikta bastən tilixam ʔas munk-mitxwit yakwa. iləp k^hapa uk tənəs-skul wik na kəmtəks, pi wik na nanich nayka hom. alta na kəmtəks ukuk manaqi-ʔush, dret manaqi-ʔush. dret ʔush ukuk, q^hiwa nsayka tiki munk-x̌luyma hayu ikta. k^hanawi uk mashachi-ikta na shiksh ʔas k’was, alaxti wik ukuk chaku. bət ukuk k^hanawi-iliʔi nsa yeʔlan. t’ux̌əlqa-wam ukuk, t’ux̌əlqa-sik ukuk. k^hanawi-ʔaksta k’was-təmtəm ʔaska, q^hiwa ʔaska kəmtəks: ʔush ayaq nsayka munk-x̌luyma q^hata nsa miʔayt yakwa.” pi alta na təmtəm ʔush ayaq nsa munk kakwa. alaxti ʔush na ʔush kəmtəks na hom, iləp pus na kəmtəks q^hata pus munk-x̌luyma ukuk.

q^hata pus munk kakwa? chinuk wawa t’ʔip k^hapa na latet pi munk-t’ʔimin na x̌umx̌um, wikna? ixt-ixt na təmtəm kakwa. bət wəxt na chaku-kəmtəks k^hapa chinuk wawa, dret q’əl ukuk pus wawa rawnd q^hata ma dret təmtəm. wel, yakwa ukuk, uk ikta na wawa rawnd. nayka miʔayt dret ʔush munk-kəmtəks tilixam. hayu masi, diane. hayu masi, beth. hayu masi carisa. hayu masi, henli. hayu masi, rachel. pi hayu masi k^hanawi uk chaku-kəmtəks-tilixam ʔaksta ʔas munk-yeʔlan nayka.

alta nayka munk-t’səm k^hapa holgate buk-haws k^hapa 79th pi holgate uyxat. wəxt na miʔayt katsaq k^hapa ixt lakamas ʔush-iliʔi wik-saya tənəs-t’səqw uk ʔatwa k^hapa uk “willamette imaʔ.” iləp uk tənəs-skul wik na kəmtəks kakwa. alta na tiki munk-yeʔlan k^hanawi-ʔaksta ʔas kəmtəks kakwa.

pus-ikta hayu-x̌ələl-x̌ələl k’wichati ya kuri

Sagegrace McKenzie yaka munk-t’səm pi munk p^hikcha

uk hayu-x̌ələl-x̌ələl k’wichati kwansəm yaka kuri.	iʔaqwa ya wawa:	pus-ikta mayka kuri kakwa?
ya kuri chxi aʔqi ya chaku-tilixam.	“t’ux̌əlq’a-hayu mayka hayu-x̌ələl-x̌ələl!	wik ma ʔushʔush wəxt?”
dret tunus yaka bət dret ayaaaq yaka.	ʔush mayka ʔawa alta.”	bət k’wichati ya wawa q ^h ənchi ya kuri:
ya ʔatwa-ʔatwa k ^h anawi-q ^h a.	bət k’wichati ya wawa q ^h ənchi ya kuri:	“wik na munk! wik na munk!
ya ʔatwa-ʔatwa imaʔ-iwa.	“wik na munk! wik na munk!”	wik na ʔatwa ʔawa!
ya ʔatwa-ʔatwa lamatay-iwa.		wik na ʔushʔush!
ya ʔatwa-ʔatwa k ^h apa lak ^h arat-iliʔi	iʔaqwa wik ya kəmtəks pus-ikta kakwa.	k ^h a-wik alta!”
ixt san iʔaqwa ya chaku.	hilu-ʔaksta ʔas kəmtəks ukuk.	k’wichati ya hala chxi ya ʔatwa-saya...
wik ayaq yaka.	alta ya pus ikta wawa:	“oh, q ^h ata ayaq na təmtəm! na tiki kuri pus munk-lup!”
pi wik yaka ʔatwa k ^h anawi-q ^h a.	“k’wichati, pus-ikta?	pus k’wichati ya k ^h əpit-kuri alta aʔqi ya ʔuk-hol yaka təmtəm.

uk makwst ats

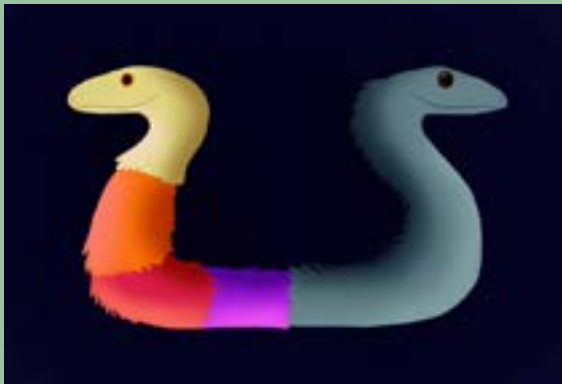
Matthias Preston yaka munk-t’səm pi pʰikcha

ixt ulq’ ya miʔayt, saya kʰapa uk hayash ʔiʔil.

makwst latet ya miʔayt, qʰiwa makwst ats kʰanumakwst ʔaska kʰapa ixt iʔwəl.

ixt ubut latet ukuk, pi kʰapa xʎuyma ubut, wəxt latet ukuk.

ixt latet ya miʔayt tipiʔ. uk xʎuyma latet ya miʔayt yaqsu-skin.

uk yaqsu-skin ats ya tiki miʔayt kʰapa uk hayash ʔiʔil pus munk dret-ʔush chxi iliʔi.

bət uk tipiʔ ats ya tiki ʔatwa saya pus t’ʔap iliʔi.

uk tipiʔ ats ya wawa, “alta! ʔush nsa ʔatwa! nsa t’ʔap iliʔi pi munk ʔush ukuk. munk kakwa alta!”

uk yaqsu-skin ats ya munk-ixpuy ya q’wəlan.

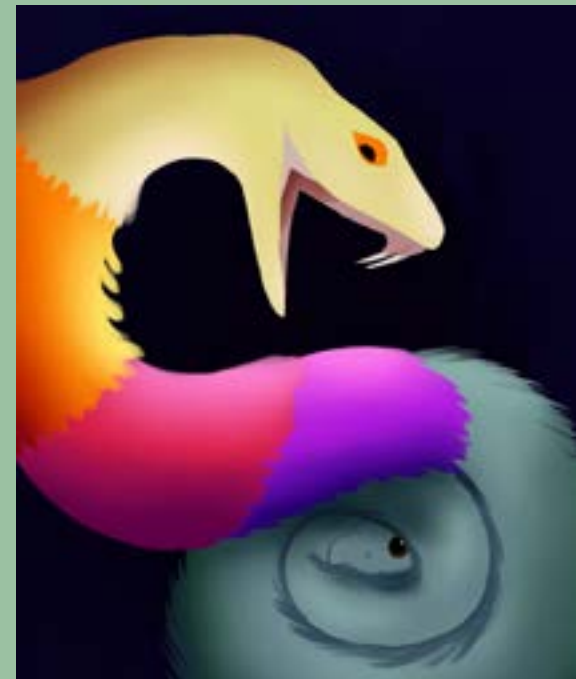
bət uk tipiʔ ats ya wawa chaku hayash aʔqi pus ya hala.

so ʔaska ʔatwa saya pus t’ʔap iliʔi.

ʔaska ʔatwa pus ʔun san, alta ʔaska t’ʔap ʔush iliʔi.

qusax-pchix ukuk, pi kwansəm skukum-win chaku yawa.

uk tipiʔ ats ya wawa, “dret t’ukti iliʔi yakwa! ʔush nsa miʔayt yakwa pus kwansəm.”

dret ya tiki uk iliʔi.

bət uk yaqsu-skin ats, wik ya tiki ukuk.

uk skukum-win wik-ʔush pus ʔaksta ʔas miʔayt yawa.

ya wawa kʰapa uk tipiʔ ats,

“wik-ʔush iliʔi pus nsa miʔayt.”

“dret skukum-win pus kwansəm, pi dret pʰaʔ-tsəqw ukuk.”

“wik ayaq nsa t’ʔap məkʰmək.”

“wik nsa sic’hum.”

“wik-ʔaksta miʔayt yakwa pus munk-kəmtəks nsayka.”

“ikta nsa munk?”

pus ya hayu-kəmtəks uk wawa uk tipiʔ ats ya chaku-saliks.

ya wawa kʰapa uk yaqsu-skin ats,

“alta wik-ʔush uk iliʔi! wik-ʔush ukuk pus miʔayt!”

ya p’əq uk iliʔi, alta chaku-hilu ukuk.

uk yaqsu-skin ats ya chaku-k’was. wik-ikta ya wawa.

alta ʔaska ʔatwa pus t’ʔap xʎuyma iliʔi.

wəxt ʔaska ʔatwa pus ʔun san. alta ʔaska t’ʔap uk xʎuyma iliʔi.

tipsu-pchix pi p’iʔiʔ ukuk, bət wəxt dret tilay ukuk.

uk iliʔi munk-paya ʔaska.

uk tipiʔ ats ya alim ya latet saxali kʰapa uk yaqsu-skin ats yaxka latet. kakwa uk tipiʔ ats wik ya chaku-paya.

hayash-tʰil uk tipiʔ ats. pus wik yaka munk-yeʔlan ya ats, uk yaqsu-skin ats

wik ayaq ya xələl.

uk yaqsu-skin ats ya miʔayt hayu-chaku-paya kʰapa uk iliʔi.

yaka wawa,

“ayaq! kitəp pi xələl!”

“wik skukum-təmtəm nayka pus miʔayt yakwa alta.”

uk tipiʔ ats ya wawa,

“pus-ikta k’was mayka?”

“uk kakshət-təmtəm miʔayt pus kwansəm.”

“ʔush nsa munk-kimtəks ukuk.”

uk yaqsu-skin ats ya mash uk tipiʔ ats ya latet saya kʰapa yaxka latet.

uk tipiʔ ats ya kʰriye pus ya t’ʔux kʰapa uk hayu-paya iliʔi.

uk yaqsu-skin ats ya wawa,

“nanich kakwa uk kakshət-təmtəm munk-xʎuyma nsayka! wik-ʔush kakwa!”

dret saliks uk tipiʔ ats. ya k’ilapay-wawa,

“alta wik-ʔush uk iliʔi! wik-ʔush ukuk pus miʔayt!”

ya p’əq uk iliʔi, alta chaku-hilu ukuk.

wəxt uk ats ʔaska miʔayt kʰanumakwst kʰapa uk hayash ʔiʔil.

uk yaqsu-skin ats k’was yaka. wik-ikta ya wawa.
taska fatwa pus t’lap xluyma ili?i.
taska fatwa pus fun san, alta taska t’lap dret-fush ili?i.
sitkum qusax-pchix pi sitkum tipsu-pchix ukuk.
wik dret wam pi wik dret pha-tsaqw ukuk.
alta, wik khapit taska khapa uk ili?i.
hayu xluyma xalal-ikta taska munk-pha-t uk ili?i.
ixt makwst thiya?wit ikta ya mitayt wik-saya khapa qha uk ats taska q’u?.
uk ikta ya munk-tq’up uk yutqat tipsu khapa ya yutqat uptsax.

pus ya munk kakwa, ya munk-nanich uk makwst latet ulq’.

Khanawi uk xalal-ikta khapa uk ili?i taska xalal-xalal pus fas nanich uk ulq’.

uk makwst thiya?wit ikta ya kuri-kuri saya.

ya munk-t’ux ya uptsax wik-saya khapa uk ulq’.

uk tipi? ats ya wawa khapa uk yaqsu-skin ats,

“nanich yakwa, dret-fush ili?i ukuk.”

“wik dret wam pi wik dret pha-tsaqw ukuk.”

“hayu xluyma tilixam taska mitayt yakwa pus munk-kamtaks nsayka pus nsa chaku t’sulu abə qhata-tamtam nsayka.”

“nixwa nsa mitayt yakwa pi nsa munk-fush-fush uk ili?i manaqi fush.”

uk yaqsu-skin ats ya k’ilapay-wawa,

“nsa munk-k’was uk xluyma tilixam, wik ye?lan taska.”

“fush nsa chaku-k’ilapay khapa uk hayash fi?il.”

“khanawi-ikta fush yawa.”

uk tipi? ats ya k’ilapay-wawa,

“pus-ikta k’was taska?”

“fush taska munk-kimtaks nsayka.”

“pus nsa chaku-k’ilapay, wik-lili ma tiki munk ili?i.”

“pus mayka munk ili?i, wik-fush ukuk, qhiwa wik ma munk-khapit mayka xiləmət.”

uk yaqsu-skin ats ya k’ilapay-wawa,

“wik na munk-khapit pus wik ma munk-ye?lan nayka. bət wik ma tiki munk khapa nayka.”

“khaltas ma tiki nanich khanawi-qha.”

uk tipi? ats ya wawa,

“nayka kimtaks khanawi-ikta uk mitayt yakwa pus kwansəm. na tiki munk khapa taska.”

“khaltas mayka munk pus chaku fush-tamtam mayka?”

uk yaqsu-skin ats ya wawa,

“k’uy? nayka munk fush-tamtam mayka.”

alta uk tipi? ats ya wawa,

“ixt uyxat ukuk pus munk dret fush-tamtam nayka. wəxt ma munk fush-tamtam khanawi uk xluyma tilixam.”

uk tipi? ats ya iskam uk yutqat uptsax pi munk-tq’up taska itwəl pus munk makwst itwəl.

alta xluyma taska.

uk tipi? ats ya phush ya tq’up ubut khapa uk ili?i pus khapit pilpil.

alta ya hol uk yaqsu-skin ats yaxka itwəl saxali khapa uk ili?i.

qha yaka pilpil t’ux, dret t’ukti uk ili?i chaku.

uk tipi? ats ya t’u?an uk yaqsu-skin ats yaxka tamtam.

uk tipi? ats ya munk-mitayt ixt khiyutən tamtam khapa ya ats.

uk yaqsu-skin ats ya itwəl tq’up chaku q’ay?wa, dret xluyma kakwa.

ikta kakwa thiya?wit chaku khapa ya itwəl, bət wik ayaq ya munk ukuk.

khapit ya fatwa saxali khapa uk ili?i, alta ya chaku-k’ilapay khapa uk hayash fi?il.

dret skukum uk tipi? ats ya chaku.

ya fatwa pus nanich uk ili?i.

ya tiki kamtaks khanawi-ikta khapa ukuk.

ya nanich uk dret-ul pi wik skukum khapa khanawi-ixt xalal-ikta, alta ya iskam taska tamtam.

kakwa yaka munk kamtaks taska.

nawitka ya hayu-kamtaks uk xalal-ikta, ayaq ya chaku xluyma pus kakupus kakwa khanawi-ixt taska.

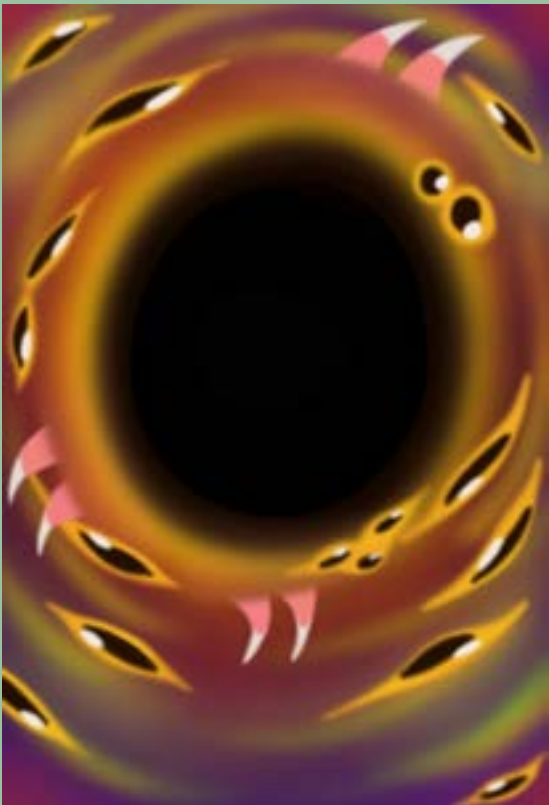
uk kalakala yaka ilap-fush.

atqi hayu khul, alta uk xalal-ikta taska hayu-kamtaks yaka.

ixt-ixt taska chaku-k’was, bət hayu taska munk-kimtaks yaka, qhiwa yaka munk-khapit taska kakshat-tamtam.

fas kamtaks taska tilixam pi shiksh taska tamtam mitayt khapa yaka.

taska tiki fatwa khapa yaka pus nanich taska tilixam pi shiksh wəxt.

wel, uk yaqsu-skin ats ya miṭayt kʰapa uk hayash ʔiʔil.

ya ʔatwa dret saya.

bət ixt ʔq’up kʰapa yaka kʰa miṭayt kʰapa uk ʔush iliʔi. kʰapa ya tipiʔ ats uk ʔq’up miṭayt.

uk yaqsu-skin ats ya təmtəm kʰanawi uk kəmtəks pi uk təmtəm ya tipiʔ ats yaʒka munk-luʔluʔ.

ixt-ixt ayaq uk yaqsu-skin ats ya kakupus kakwa yaka ats. ya munk pi wawa kʰapa uk tipiʔ ats yaʒka iʔwəl, qʰeʒchi dret saya uk yaqsu-skin ats.

pus munk kakwa, alta uk yaqsu-skin ats ya munk-kakshət uk ʔush iliʔi, kakupus kakwa uk tipiʔ ats.

bət wik-lili alta uk yaqsu-skin ats ya chaku-k’ilapay kʰapa yaka iʔwəl lq’up, saya kʰapa uk hayash ʔiʔil.

alta uk tipiʔ ats kʰəpit yaʒka munk pi ʔatwa kʰapa ya iʔwəl lq’up.

kʰimt’a uk hayash kakshət, ya munk-ʔush-ʔush kʰanawi uk iliʔi pi ʒələl-ikta.

wəʒt pi wəʒt uk ats ʔaska munk kakwa.

uk tipiʔ ats ya pʰush pi hal uk yaqsu-skin ats yaka təmtəm. kakwa uk hayash ʔiʔil chaku t’ʔəʒ.

uk yaqsu-skin ats ya iʔwəl ʔq’up tʰəqsin-k’uyk’uy kʰapa yaka iʔwəl, alta ya chaku hayash ʔiʔil ʔxwap.

ya loqa kʰanawi uk t’wəʒ ayaq ya iskam.

chaku-hayash yaka ulu, pi dret saya uk ʔatwa.

alta kʰəpit uk ʔush iliʔi ayaq ya məkʰmək, kʰapa qʰa uk tipiʔ ats yaka miṭayt.

uk yaqsu-skin ats ya hal uk iliʔi kʰapa yaka, qʰiwa kʰa ixt ʔq’up kʰapa yaka miṭayt yawa.

bət dret saya uk iliʔi.

hayu kʰul aʔqi pus uk q’uʔ.

wik ya kəmtəks qʰənchi ya munk-kʰəpit, so kʰəpit ya hal-hal.

uk tipiʔ ats ya təmtəm uk hal.

alta ya təmtəm, alaxti ya p’əq uk iliʔi, pi chaku-hilu ukuk.

alaxti ya ʔatwa iləp ya chaku məkʰmək, pi wəʒt ya lulu kʰanawi uk ʒələl-ikta ʔaska təmtəm.

bət wik ʒluyma ʔiʔil miṭayt kʰanawi-qʰa.

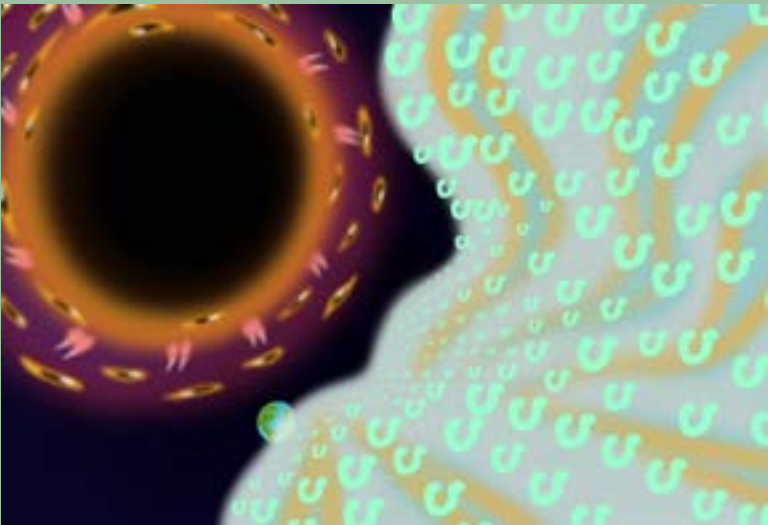
yaka luʔluʔ t’uxəlq’a-hayu təmtəm, ʔaska tiki hayash iliʔi.

ʔaska tiki munk-kʰanumakwst kʰapa ixt yuʔqat iʔwəl, kakwa ulq’ ʔaska.

alta ʔaska ʔatwa uk təmtəm luʔluʔ, pus t’ʔap chxi iliʔi.

uk tipiʔ ats kʰəltəs ya atá.

kʰanawi kʰəpit.

shawash-lepʰul yaka chaku-kəmtəks tanis

Bishop Foshee yaka munk-t’səm

shawash-lepʰul yaka miṭayt.

shawash-lepʰul ya miṭayt ats pi aw pi chicha.
yaka ats mayli shawash-lepʰul man.
yaka man ya ʔush-kəmtəks tanis. wəʒt kakwa yaka aw.
shawash-lepʰul wik-ʔush yaka ishish.

ixt-san shawash-lepʰul yaka wawa ya chicha, “chicha pus-ikta wik na kəmtəks ishish?”
alta chicha yaka wawa yaka “wik kakwa ma wawa. alaxti wik mayka kəmtəks mayka tanis.”

alta shawash-lepʰul yaka ʔatwa pus ishish.
alta shawash-lepʰul ya ishish.
yaka lipʰyi chaku-k’aw pi kaku-stun yaka lima.
alta yaka kʰilay.

kakupus pus kwansəm k’aʒ chi yaka ishish.

yaka ats ya nanich yaka tanis. alta yaʒ ha ya kʰilay.
alta ya ats ya wawa “pus-ikta ma kʰilay? pus-ikta ma tanis kaku sik-təmtəm mayka?”

shawash-lepʰul yaka kʰəpit ya tanis.
alta ya wawa “kakupus qʰata nayka ishish. na tiki ishish kakwa nsa aw pi ma man!”

alta ya ats ya wawa “wik-qʰənchi mayka ishish kakwa na man pi nsa aw.
kʰəpit mayka ishish kakwa mayka. ʔush ma chaku-kəmtəks qʰata mayka ishish.”

alta shawash-lepʰul ya ʔatwa kʰapa ʔush-iliʔi.
yaka ishish pi ishish. hayu-hayu ya ishish.
alta pulakʰli chaku. alta ʔax-. san chaku.
pus laxw-san chaku alta shawash-lepʰul ya miṭayt.

alta chicha ya chaku kʰapa uk ʔush-iliʔi.
ixt-pi-ixt ya miṭayt kʰapa ya kʰwiʔim.
alta chicha ya wawa “qʰata ma təmtəm alta? ma kəmtəks ma tanis? nixwa ma ishish.”

kakwa yaka ishish.
wik kaku-stun yaka lima; kaku yuʔqat-tsəqw-tipsu (*reed*).
wik ya lipʰyi chaku-k’aw; kʰəltəs ʒluyma lipʰyi tanis.

“tat’ʔi! alta nayka kəmtəks pus-ikta ʒluyma nayka ishish! tilay-iliʔi shawash-lepʰul nayka!
na tilixam ʔush-iliʔi shawash-lepʰul ʔaska!” yaka təmtəm.

alta kakwa shawash-lepʰul aʔqi ʔaska ishish.

alta kʰəpit ukuk yaʔim.

iskam uskan-stik-skin

Alexis Contreras yaka munk-t’səm

alta uk chxi-wam-ili?i. alta nsa munk iskam uskan stik-skin.

hayu shawash-ili?i tilixam nsa chaku miłayt, q^hiwa ukuk-san nsa łatwa munk-iskam uskan stik-skin.

k^hanawi nsayka łatwa k^hapa paya-tsiktsik. ixt łuchmən yaka munk-łatwa paya-tsiktsik k^hapa lamətay.

nsa nanich hayu stik pi tipsu, bət uk-san nsa chaku pus iskam uskan-stik.

ixt man pi ixt łuchmən łaska munk-kəmtəks nsayka q^hata pus kəmtəks ikta stik nsa tiki. nsayka tiki stik q^ha miłayt wik hayu lima-stik. łaska tiki ixt stik, so łaska munk-łq’up ukuk stik pi ukuk stik t’łux kikwəli k^hapa ili?i.

alta łaska munk-łq’up-łq’up uk stik k^hapa qwinəm bit. nsa mitxwit pi k^hanawi ixt nsayka nsa iskam ixt bit pus palach k^hapa ixt shiksh, kakwa pus nsa lulu uk bit lima-k^hapa-lima . ukuk stik hayash-t^hil. nsa munk-lu?lu? uk stik-bit.

alta nsa munk-skin uk stik k^hapa uptsax. alta nsa munk-skin, munk-skin, munk-skin. pus ałqi nsa munk-k^həpit.

makwst chich łas miłayt k^hapa lishesh. łaska tiki munk-skin saxali k^hapa stik-skin. alta łas munk-skin saxali, munk-skin saxali, munk-skin saxali k^hapa stik-skin.

ulu pi t^hil nsayka chaku. nsa tiki alim pi mək^hmək. nsa mək^hmək pi wawa pi hihi.

alta nsa iskam nsa uskan-stik stik-skin pi nsa k’ilapay k^hapa chachalu.

alta k^həpit uk saxali stik-skin nsa lulu.

kakwa k^hanawi nsayka xiləməł.

ałqi ukuk uskan-stik skin nsa munk kikwəli k^hut, upqwena, pi xulyma ikta. nsa tiki uskan stik skin kikwəli k^hut pus chxi łuchman t’əmanəwas. nsa tiki stik skin upqwəna pus iskam ulali.

alta k^həpit kakwa.

anqati tilixam k^hapa grand ronde: jeffers pi quennelles

Tayla Hanson yaka munk-t’səm

nayka anqati tilixam łaska miłayt p^hasayuks-ili?i pi nam?layəqs (*Bay Center, Washington*). nayka anqati tilixam *Amable Quesnel* yaka pi sauk’so yaka tənəs-tilixam. *Amable Quesnel* (1790-1855) yaka chaku-tilixam k^hapa p^hasayuks-ili?i. yaka mama pi papa łaska ipsət-mamuk ya?im. *Amable* wik yaka t’u?an ats pi aw. *Amable* yaka xiləməł k^hapa *Hudson Bay Company* (HBC) k^hapa 1811.

yaka hayu yułqat-łatwa k^hapa lip^hyi k^hapa *Washington* pi *Oregon* pi *Idaho*. k^hapa 1813, *Amable* yaka miłayt k^hapa *Oregon Prairie* pi yaka xiləməł k^hapa *Northwest Company*. yaka xiləməł pus HBC pi NWC. yaka chaku-malyi makwst shawash-łuchmən, *Marie Tsihelis* pi *Sauk’so Angelique* łaska. *Marie* yaka miməlust bət wik nayka kəmtəks uk k^hul. wik nsa kəmtəks *Marie* yaka tilixam pi yaka tənəs-tilixam. *Sauk’so* yaka chaku-tilixam k^hapa nam?layəqs. *Sauk’so* pi *Amable* łaska t’łap

Madora Jeffers

Ira yaka malyi *Bertha Luce* (1898-1979). łaska t’łap tałlam pi makwst tənas.

k^hanawi-k^hul, nayka tilixam nsa chaku-k^hanumakwst k^hapa stuxtkin-mun. nsa chaku-k^hanumakwst k^hapa q^ha *Ira* pi *Bertha* łaska ul haws anqati mitxwit. alta hilu uk haws pi uk state park miłayt k^hapá, bət nsa kəmtəks. nsa wawa ikanum k^hapa nsa tilixam.

William Henry Jeffers

makwst tənas, *Francis* (*Frank*) pi *Josette* łaska. *Sauk’so* yaka miməlust k^hapa 1841. *Frank* yaka wawa *Amable* yaka miməlust pus *Frank* uk tənəs-man yaka bət *Frank* wik yaka kəmtəks ikta k^hul. *Frank* yaka wawa uk *bureau of indian affairs* man yaka.

Josette nayka 4th chich yaka. yaka malyi łun man: *Andre Dubois* (1788-1878) pi k^həltəs ixt tənəs-man yaka chaku-hayash; *Edward Jeffries* (1819-1874), nayka *Jeffers* tilixam nsa q^ha-chaku yaka; pi *Ira Dewaters*, wik nsayka kəmtəks q^hənchi łaska malyi.

Josette yaka tənəs-man *William Henry Jeffers* yaka (1861-1925), nayka 3rd chup yaka. *William* yaka malyi *Madora Lafleur* (1864-1959). łaska t’łap tałlam tənas. stuxtkin uk tənas łaska chaku-hayash. łaska tənəs-man *Ira Leo Jeffers* (1893-1976), nayka 2nd chup yaka.

Ira & Bertha Jeffers

nim

yułqat hayu-letowa tipsu

tayi-skul-nim

Polystichum munitum

q^hata yaka

uk tipsu, anqati-tilixam łaska. łaska lalasin chaku pus manaqi pi qwinəm-tak’umunaq k^hul. łaska stik-tipi? nanich kakwa uptsax. wik-miməlust łaska k^hənəx k^hapa k^hul-ili?i əbə k^himt’a paya. anqati łaska chaku-hayash qwinəm lip^hyi saxali bət alta manaqi tunus łaska.

q^ha yaka miłayt

łaska miłayt k^hapa chinuk-ili?i. łaska miłayt k^hapa stik-ili?i kikwəli hayash stik kakwa lakum pi k^həltəs-stik pi k^halakwati. łaska tiki p^hał-tsəqw ili?i.

ikta tilixam łas munk

anqati-tilixam łaska munk ukuk pus mək^hmək pi lamatsin pi pus łas munk-bit.

tilixam łaska munk-p’i?ns pi munk-lip^hlip uk *rhizomes* (bastən nim) pus mək^hmək. wəxt łas munk-ixpuy-lip^hlip uk stik-tipi? pus mək^hmək.

tilixam łas munk stik-tipi? k^hapa paya-łxwap pus łas munk-p’i?ns lakamas pi wapato. wəxt łas munk ukuk pus ixpuy-lip^hlip łx-wap pi łiskwis pus łas munk-t^hilay ulali pi samən.

ukuk tipsu mək^hmək pus mawich, mulak, ina, pi itsxut.

tilixam munk-łush mas^hachi-skin k^hapa uk tipsu. wəxt łas munk-łush paya-skin pi t^hilay-latet skin.

ukuk tipsu łas palach haws k^hapa tunus kələkələ pi shwiq^hiq. wəxt łiqaya pi k^həltəs-łiqaya miłayt kikwəli ukuk (mək^hmək łaska pus shwiq^hiq). xulxul pi ina pi k’wichati łaska iskam uk tipsu pus łaska munk-bit. itsxut łaska munk-bit k^hapa k^hul-ili?i łxwap. wəxt tilixam łaska munk-bit k^hapa ukuk.

Kim Johnson yaka munk-t’səm

nim

lakamas

tayi-skul-nim

Camassia quamash

q^hata yaka

lakamas dret t’ukti yaka tatis. alaxti ixt pi alaxti makwst pi alaxti łun lip^hyi-t’anəm katsaq-stik. yaka t’u?an p’ixwati pi yułqat tip-su. yaka t’u?an qusax-pchiḡ pi salal-t’wax pi spu?uq salal-t’wax tatis. yaka t’u?an lu?lu? lalasin. lakamas lu?lu? lalasin, t’si pi łush k^hapa lapush. ant^hiyet dret łaska tiki lakamas tipsu-pulali.

q^ha yaka miłayt

lakamas yaka miłayt k^hapa łush-ili?i. dret yaka tiki miłayt wik-saya k^hapa imał. dret yaka tiki chaku chxi-tipsu k^hapa chxi-wam ili?i. dret yaka tiki t’łap tsəqw. dret yaka tiki miłayt lakamas łush-ili?i. wik yaka tiki wam-ili?i.

ikta tilixam łas munk

tilixam dret łaska tiki mək^hmək lakamas. dret łush mək^hmək lu?lu? lalasin. tilixam łaska iskam lakamas k^hapa chxi-k^hul-ili?i. tilixam łaska munk-paya əbə munk-tilay lakamas lu?lu? lalasin. tilixam łaska q’at lakamas łush-ili?i.

xulxul pi ina pi k’wichati łaska iskam uk tipsu pus łaska munk-bit. itsxut łaska munk-bit k^hapa k^hul-ili?i łxwap. wəxt tilixam łaska munk-bit k^hapa ukuk.

Ashley Hunt yaka munk-t’səm

leyn-skul chaku-kəmtəks-tilixam ʔaska munk ukuk buk

